

Protiv projekta rudnika u [Jadru](#) nastupila je koalicija domaćih i međunarodnih organizacija koju koordinira London Mining Network, mreža nevladinih organizacija koje se bore protiv negativnih uticaja londonskih kompanija.

Građani solidarni sa lokalnom zajednicom koja se **protivi izgradnji rudnika** u dolini Jadra su se 6. aprila protestno okupili u Londonu ispred zgrade u kojoj se održavala godišnja skupština akcionara kompanije [Rio Tinto](#). Aktivisti su se projektu Jadar usprotivili u okviru kampanje „Rio Tinto protiv Ljudi, Klime i Prirode“ i aktuelne Nedelje akcije, koje uključuju i javno svedočenje i intervenciju na skupštini akcionara.

Javnost o tome obaveštavaju predstavnici srpsko-britanske građanske inicijative **Earth Thrive**, koja je kao članica mreže London Mining Network učestvovala u današnjem protestu zajedno sa domaćom organizacijom **Marš sa Drine**. Oni pojašnjavaju da ove godine Nedelja akcije okuplja grupe i aktiviste iz Arizone, Madagaskara i Srbije.

„Zajedno smo poslali jasnu poruku investitorima [Rio Tinta](#): ako preduzeće nastavi da insistira sa sprovođenjem zvanično zaustavljenog projekta, to će samo pojačati otpor i nestabilnost u regionu i zemlji, što sa sobom donosi značajne finansijske i društvene rizike za već upitnu reputaciju preduzeća, kao i za državu Srbiju“, poručuju u pratećem saopštenju iz Earth Thrivea.

Aktivisti planiraju da učesnicima skupštine predstave **preko pola miliona potpisa** ljudi koji su potpisali domaću peticiju na platformi Kreni-Promeni i evropsku na platformi WeMove Europe.

„Mi ćemo preneti odlučnu poruku ljudi iz Srbije: Rio Tinto nije dobrošao. Da citiram jednu mudru ženu iz Jadra: ‘Neko će se obogatiti od toga, ali mi sigurno nećemo, mi znamo šta je rudarenje’“ poručila je sa lica mesta Sofija Stefanović.

Zoe Lujić iz Earth Thrivea, koja učestvuje u akciji u Londonu, objašnjava naslov kampanje:

„Projekat se predstavlja kao deo ‘ublažavanja’ efekata klimatskih promena. Zapravo rudnik, postrojenja za preradu rude i jalovišta bi doprineli uništavanju biološke raznolikosti, što je jedno od glavnih uzroka klimatskih promena, i uz to bi izazvali velike emisije gasova staklene bašte. Ovo je u direktnoj suprotnosti sa naporima smanjenja i ublažavanja **efekata klimatske katastrofe**. Za ovu katastrofu su najodgovornije baš ekstraktivne industrije“. Iz [Earth Thrivea](#) naglašavaju da Carbon Majors databaza smešta Rio Tinto na 34. mesto kompanija na listi emitera sa ukupnim doprinosom od 0,41% antropogenih emisija od početka industrijalizacije do 2010, dok ova kompanija u skorijem periodu od 1988-2015 učestvuje sa 0,75% svih globalnih emisija gasova staklene bašte.

„Sam projekat bi izazvao nove značajne emisije gasova staklene bašte uz uništenje lokalnih šuma i staništa. Pored toga bi direktno doprineo ulasku miliona novih vozila na puteve, pre svega u bogatim zemljama. Ovo nije pravedna klimatska akcija kakva je potrebna ljudima i planeti“, naglašavaju aktivisti.

Earth Thrive je u septembru 2021. zajedno sa partnerima podnela žalbu Sekretarijatu Bernske konvencije o kršenju konvencije do koga bi moglo doći ako bi se pristupilo izgradnji rudnika i pratećih objekata. Žalba citira **egzistenciju preko 60 biljnih i životinjskih vrsta** koje žive u regionu, a koje Konvencija štiti, podsećaju u saopštenju iz ove organizacije. Još veći je broj vrsta zaštićenih domaćim zakonima. Zato što je projekat navodno zaustavljen, Biro Konvencije je žalbu stavio u pripravnost i dalji monitoring.

„Zahvaljujući tom procesu monitoringa je javnost u martu 2023, iz izveštaja Ministarstva za zaštitu životne sredine republike Srbije, imala prilike da sazna da je kompanija [Rio Sava](#) podnela žalbe na Odluke o ukidanju projekta, i da je otvoren predmet pred Upravnim sudom. Vlast u Srbiji i preduzeće o ovome nisu obavestile zainteresovanu javnost, dalje izazivajući sumnju u transparentnost projekta. Podsećamo da već postoje dokazi o nastavku lobiranja na EU nivou i u razgovoru sa srpskim zvaničnicima. Ono što je sada sasvim jasno jeste da na projekat nije ‚stavljena tačka‘, kako je to bilo prikazano javnosti“, konstatuje se u saopštenju organizacije Earth Thrive.

Bojana Novaković iz organizacije Marš sa Drine navodi da u vezi sa projektom postoje i druge pravne sumnje:

„Cepanje ključnih delova projekta nije u skladu sa [EU Direktivom](#) o proceni uticaja na životnu sredinu. Ovim deljenjem postaje i teže javnosti da razume šta bi se dogodilo u samom predelu. Ima tu drugih pravnih neregularnosti u ranijem delu procesa, uključujući reklasifikaciju poljoprivrednog zemljišta u građevinsko pre nego što su izdate građevinske dozvole. Izuzetno smo zabrinuti i razmatramo pravni osnov za dalje korake“.

Earth Thrive, Marš sa Drine i London Mining Network su ovim povodom pozvale javnost da potpišu kojim se od najvećih investitora traži da zaustave projekat [Jadar](#) i time uzmu učešće u međunarodnoj kampanji solidarnosti sa zajednicama izloženim negativnim uticajima ove korporacije.

Izvor: [Masina](#)